

vysoká žakovská absence, je také zmíněna chybějící motivace ke studiu či malý zájem žáků o daný obor vzdělání. Jen v ojedinělých případech byl součástí analýzy způsob provádění přijímacího řízení, metody a formy výuky či fluktuace žáků během studia. Znamená to tedy, že většina hodnocených škol hledá příčiny malé úspěšnosti svých žáků primárně (či pouze) u těchto žáků, aniž by reflektovala své vlastní nedostatky.

Na nedostatečnou motivaci žáků upozorňují také středoškolští učitelé českého jazyka, cizích jazyků a matematiky, kteří ji považují za největší překážku omezující výkon učitelské profese, ovšem opět bez vlastní sebereflexe a posouzení míry invence, kterou do procesu vzdělávání žáků vkládají. Nízkou motivaci jako překážku uvedlo 44 % dotázaných učitelů hodnocených škol (ve vzorku ostatních středních škol ve školním roce 2017/2018 ji uvedlo 30 % učitelů).

Většina středních škol (61 %) však žádnou analýzu příčin neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky neprovádí. Výsledky vzdělávání žáků jsou pouze sumarizovány a publikovány ve výročních zprávách. Tyto školy se omezují na pouhé konstatování nízkých vzdělávacích předpokladů žáků, aniž by však na ně reagovali např. stanovením určitých limitů při přijímacím řízení. Systematická analýza příčin neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky zpravidla v hodnocených školách chybí.

Česká školní inspekce reagovala na nedostatečné vyhodnocování příčin neúspěšnosti žáků, v hodnocených školách upozornila ředitele školy na nekomplexnost prováděné analýzy výsledků žáků, zejména na skutečnost, že analýzy nezahrnují vyhodnocení výsledků vzdělávání žáků v průběhu vzdělávání a v posledním ročníku vzdělávání, tedy i těch žáků, kteří byli přihlášení k maturitní zkoušce, ale nemohli ji konat z důvodu nedostatečného prospěchu.

4.6.1 Opatření směřující ke snížení neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky

Opatření přijímaná ke snížení neúspěšnosti žáků by měla vycházet z předchozí analýzy a z vlastního hodnocení školy. Pokud tyto uvedené procesy vykazují závažné nedostatky (viz výše), opatření nemohou mířit ke skutečným příčinám neúspěšnosti žáků. Lze konstatovat, že školy v řešení vysoké neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky neprojevují dostatečnou iniciativu. Se svým zřizovatelem řešila prokazatelně tento problém pouze necelá třetina škol (31,6 %), častěji v případě čtyřletých maturitních oborů než nástavbových oborů, kde je problém největší. Řešeny byly zejména personální, materiální, finanční podmínky a struktura oborů vzdělání, v ojedinělých případech pak úroveň přijímaných žáků. Při formulování svých opatření vycházely více než čtyři pětiny škol z vlastní analýzy neúspěšných žáků ve společné části maturitní zkoušky. Pro přibližně třetinu škol byly podkladem pro tato opatření především předchozí výstupy České školní inspekce, zejména příslušné inspekční zprávy a v nich uvedená doporučení ke zlepšení činnosti školy. Jen okrajově využily hodnocené školy zkušenosti z jiných škol.